

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۲۰ اردی بهشت ماه ۱۳۲۲

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - استیضاح از دولت بوسیله آقای طباطبائی و پاسخ آقایان نخست
- ۳ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه .

(مجلس دوساعت و ربع قبل از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز ۱۸ اردی بهشت ماه را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟

وزیر کشاورزی (آقای اعتبار) - در پیشنهاد آقای نقابت که بنده قبول کردم همینطور هم بعد با آقای نقابت صحبت کردم نظر ایشان اینطور بوده که در بودجه کل کشور منظور شود نه در بودجه کل کشاورزی .

رئیس - اصلاح میشود . آقای نقابت

نقابت - بنده هم همین توضیح را میخواستم عرض کنم که پیشنهاد بنده این بود که بودجه آبیاری جزء بودجه وزارت

کشور (جمعی از نمایندگان - کشور) بشود ولسی منظور این نبود که از بودجه کشاورزی کسر شود مقصود این نبود مقصود این بود که بودجه کشاورزی اضافه شود حالا نظر آقای وزیر این است که جزو بودجه کل کشور بیاید (صحیح است) چون فرقی نمیکند چه در جزو بودجه کشور بیاید چه در ضمن بودجه کشاورزی بیاید از کمیسیون بودجه عبور میکند باین جهت مقصود همین بود (صحیح است) .

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد .

این مذاکرات مشروح یکصد و پنجاه و هشتمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین با اجازه - آقایان : ملکزاده آملی - فاطمی
غائبین بی اجازه - آقایان : دکتر سمعی - تولیت - مهدوی - محیط لاریجانی - گودرزیا - مشیردوانی شجاع - اکبر - مهندس
جلالی - نهازی - دبستانی - صادق وزیری - شهابنگ - مسعودی - دشتی - کامل ماکو - نصر تپان - بودافیان

۲۱- استیضاح از دولت بوسیله آقای طباطبائی و پاسخ آقایان نخست وزیر و وزیر دارائی و اخذ رای اعتماد بدولت

رئیس - دستور جلسه امروز استیضاح است. آقای طباطبائی بفرمائید:

طباطبائی - عرض کنم بنده قبلاً خودم اعتراف میکنم باینکه معتقد بحکومت آقای سهیلی نیستم ایشان هم میدانند که من با حکومت آقای فروغی مرحوم مخالف بودم بعد ایشان کابینه تشکیل دادند با ایشان هم مخالف بودم بعد حالا کابینه دوم ایشان است باز هم من معتقد نیستم این اعتراف را که کرده ام برای این بود که خدا را گواه بگیرم با اینکه در این اقدام اخیر استیضاحی که کرده ام و تا حالا که اینچنانچندین دقیقه عرایض خدمت آقایان عرض میکنم از لحاظ مخالفت با دولت نیست و اگر بنده صرفاً روی مخالفت با دولت عرایض میکردم و اگر نظرم ساقط کردن و انداختن دولت بود اینقدر موقع شناس هستم و ملتفت شده ام که حالا يك مقداری شاید زمينه از حیث رأی نسبت به بنده و مقصود بنده کافی نبود و بایستی بگذاریم بيك موقع مناسب تری و نزدیک تری ولی بنده عرض کردم من خدا شاهد است این استیضاح را از لحاظ حفظ اصول مشروطیت و از جهت اینکه در يك قضیه اصولی و مبحث اساسی مربوط بمملکت صحبت کرده باشم درش وارد شده ام و اصراری هم ندارم البته در اینکه مجلس شورای ملی استیضاح بنده را تا آخر قبول کند و منجر بانداختن دولت بشود و همچو نظری ندارم بنده در ورقه استیضاحیه خودم سه موضوع را تذکر داده ام و بنظر من این دو سه موضوع روی هرفته مناسب با حکومت ملی و سازگار با اصول مشروطیت نیست و بقدری بنظر من عجیب آمد که واقعاً يك مروری بگذشته کردم دیدم در این دوره هفده هیجده ساله اخیر که متهم و معروف بدیکتاتوری و استبداد و از این حرفها هست دیدم در آن دوره هم يك همچو اعمالی کمتر نظیر دارد بلکه نظیر ندارد (اگر قضایائی هم میگذاشت یا بالاخره يك طرزى يك فرمولی بود که اینقدر علنی و آشکار و با تجریع نبود و یا يك فرمولهای قانونی برایش پیدا میکردند و بمجلس شورای

ملی میآمد و يك صورت ظاهری لاف حفظ میشد و البته اینها علائم ضعف و ناتوانی است حکومتی که ناتوان شد و ضعیف شد دست بقانون شکنی و نقض اصول میزند.

موضوع اول استیضاح من توضیح قانون است. اصل ۲۱ قانون اساسی میگوید:

هر گاه در قوانین اساسی وزارتخانهها قانونی جدید یا تغییر و نسخ قوانین مقرره لازم شود با تصویب مجلس شورای ملی صورت خواهد گرفت اعم از اینکه لزوم آن امور از مجلس عنوان یا از طرف وزرای مسئول اظهار شده باشد. البته این اصل خیلی صریح و خیلی روشن است و احتیاجی نیست که بنده در این باب عرضی بکنم اصل ۲۷ متمم قانون اساسی میگوید: قوای مملکت سه شعبه تجزیه میشود و بنده از این اصل فقط سطر آخرش را میخوانم در آنجا مینویسد: شرح و تفسیر قوانین از وظایف مختصه مجلس شورای ملی است (صحیح است) در تصویبنامه که در ۲۷ فروردین امسال صادر شده است از طرف دولت فعلی مینویسد: هیئت وزیران... اول آن قانون حکومت نظامی که مورخه ۲۷ سرطان ۱۳۲۹ هجری قمری است در آن چند ماده از این قانون را نقل کرده زیرش تصویبنامه هیئت وزیران مورخه ۲۷ فروردین ماه ۱۳۲۲ خورشیدی است شماره ۲۳۲۴ هیئت وزیران در جلسه ۲۷ فروردین ماه تصویب نموده اند اختیارات دولت طبق ماده ۵ قانون حکومت نظامی مصوب ۲۷ سرطان ۱۳۲۹ بوزارت جنگ محول میشود ضمناً مفاد ماده ۸ بشرح زیر توضیح داده میشود:

اولاً اختیارات و مسئولیتها قابل معامله نیست نقل و انتقال نمیشود کرد قابل تفویض و بخشش نیست.

دکتر طاهری - نقل و انتقال نشده.

طباطبائی - اجازه بدهید آقای دکتر طاهری من صحبتیم را بکنم بعد شما اگر جوابی دارید تشریف بیاورید اینجاء جواب بدهید. هر وزیری مسئول است در حوزه وزارتخانه خودش بعد هم هیئت وزیران يك مسئولیت مشترك دارند و هیچ وزارتخانه نمیتواند وظایف خودش مسئولیت های خودش را

تفویض بکنند بوزارتخانه دیگر بنابراین دولت. هیئت دولت که يك اختیاراتی دارد این قابل تفویض نیست خود وزارت جنگ یا فرض بفرمائید وزارت پست و تلگراف یا وزارت کشاورزی يك وظایف و يك مسئولیتها و يك اختیاراتی دارند که از هم تفکیک است اما وقتیکه هیئت تشکیل شد يك مسئولیت مشترک همه وزراء دارند اینجا باین صراحت مینویسد ملاحظه بفرمائید که اختیارات دولت طبق ماده ۵ قانون حکومت نظامی اصلاً بدون تصویب مجلس و بدون تفسیر مجلس اصلاً آیا شما میتوانید تفویض کنید و متکی بکنید بماده ۵ قانون حکومت نظامی؟ به بینیم طبق ماده ۵ اصلاً این استفاده را شما میتوانید ازش بکنید و شما اجازه تفویض داده شده است؟ اصلاً این صحبت های شما که در تصویبنامه نوشته شده است طبق ماده ۵ این صحبتها تویش نیست بنده حالا میخوانم ماده ۵ قانون حکومت نظامی را.

ماده ۵ - اشخاصی که سوء ظن مخالفت با دولت مشروطه و امنیت و انتظام عمومی در حق آنها بشود قوه مجریه حق توقیف آنها را خواهد داشت و پس از توقیف باستنطاق آنان شروع میشود. هر گاه در استنطاق سوء ظن بکلی رفع نشود شخص مظنون در توقیف باقی و بعد از اختتام حکومت نظامی بعدلیه تسلیم خواهد شد.

بنده نفهمیدم کجای این ماده ۵ که شما استناد بهش کرده اید بشما اجازه داده است که شما اختیارات دولت را طبق این ماده که خواندم بدهید بيك وزارتخانه دیگری. کجا همچو چیزی هست؟ این ماده ۵ است که بنده خواندم میخواهید دوباره بخوانم اینجا نه نامی از وزارت جنگ است نه صحبتی از اختیارات هست و نه اجازه نقل و انتقال داده شده است. این بحثی که شما دارید من نمیدانم چطور شده وارد این ماده شده است. بنده البته روی متن حدیث و روی متن خود تصویبنامه دارم صحبت میکنم حالا يك مسائلی در حدود تفسیر و تشریح و چیزهای دیگری اگر موجباتی باشد من وارد نیستم. این تصویبنامه است که عیناً جلوی من است و میخوانم برای آقایان. در این قانون ماده ۵ که شما متکی هستید

به آن در این ماده ۵ اساساً بشما اختیاراتی داده نشده است و این ماده بشما اختیاری نداده است که شما به وزارتخانه دیگر بدهید و از این مسائل که شما وارد شده اید يك کلمه هم توی ماده پنج نیست. در آخر همان دوسطر که ملاحظه میفرمائید مینویسد (ضمناً مفاد ماده هشت که بشرح زیر توضیح میشود) همانطور که اصل قانون اساسی را اول خواندم برای آقایان شما حق توضیح ندارید حق تفسیر و حق تشریح و حق توضیح از حقوق مختصه مجلس شورای ملی است (نوبخت - صحیح است) و این عین تصویب نامه شما است. حالا اگر کتاب بگوئید و منظورتان دیوار باشد این يك قضیه دیگری است ولی اینجا مینویسد. توضیح میشود همانطور که بنده عرض کردم شما حق توضیح ندارید زیرا این برخلاف قانون اساسی و دو اصلی است که الان خواندم بعلاوه بنده نفهمیدم اصلاً تصویب نامه یعنی چه؟ تصویب نامه چیست آقای مجلس شورای ملی اینجا حاضر اینجا موجود هر وقت دلتان میخواهد ده نفر دور يك میز جمع میشوید هر کاری که دلتان میخواهد می کنید و اسمش را می گذارید تصویبنامه این چه صورتی دارد. البته نمیخواهم وارد باربری و بر کل که بکرات بیاناتی راجع بان شده و مبتذل شده است بشوم ولی من باب مثل عرض میکنم همین عمل که بکرات نسبت بان اینجا اعتراض شده این را دولت وقت بموجب تصویبنامه کرده آقایان روی همین سابقه بد همین خلاف قانون (رئیس - خلاف کدام قانون) و خلاف مشروطیت است که دو نفر می نشینند برخلاف قانون تصویب نامه صادر میکنند اساساً حق تصویبنامه صادر کردن ندارید شما. حالا اگر تصویبنامه صادر میکنید در يك مسائل جاری و مواردی باشد که ممکن است يك فورمولهایی داشته باشد و سائلی باسم تصویب نامه باشد و يك دستوراتی بدهید بوزارتخانهها خوب ممکن است عیبی نداشته باشد والا شما باین صراحت مینویسید که ضمناً مفاد ماده ۸ بشرح زیر توضیح داده میشود شما حق شرح دادن در اطراف يك قانونی يك ماده ای که صریح است بهیچوجه نداشته اید و این برخلاف قانون اساسی است بعلاوه

بنده نمیدانم اگر چه قبلاً عرض کرده ام ولی حالا بد نیست که دوباره تکرار کنم اگر اختیار را تفویض کردید بیک وزارتخانه ای آنوقت چه جور میشود؟ شما مسئولید مسئول نیستید؟ این چه کار است این چه صورتی پیدا می کند؟ این چه شکلی است؟ اصلاً من نفهمیدم چطور میشود این را از آب در آورد و چه جور میشود آن را با مقررات و قوانین تطبیق کرد. این مسئله در ذیل این تصویبنامه است که آنوقت تفسیری که کرده اند تشریح و توضیحی که داده اند این است که منظور از نشریات بر ضد اقدامات دولت عبارت از مطالب اهانت آمیزی است که بر علیه تصمیمات مقامات مختلفه دولتی انتشار مییابد. (در اینموقع مراسله به آقای طباطبائی داده شد که پس از قرائت اینطور اظهار نمودند) بلی البته آقا تفسیر قانون کسی که کرد مجازات دارد. این را نخواستم حالا خیلی وارد در این مباحث بشوم این صحیح است کسی که قانون اساسی را تفسیر کرده برایش توی قانون مجازاتی معلوم کرده است. منظور از نشریات بر ضد اقدامات دولت عبارت از مطالب اهانت آمیزی است که بر ضد تصمیمات مقامات مختلفه دولتی انتشار میدهند و همچنین تصمیماتی که از لحاظ حفظ انتظامات یا تأمین احتیاجات و ارزاق عمومی اتخاذ میشود و تحریک بصدت دولت... اینهایی که عرض میکنم تعبیر و توضیح و تفسیر است قانون را گرفته اند جمله بجممله آن را تفسیر کرده اند که مقصود از اقدامات اخیر دولت این است و مقصود از مخالفت قانون و اقدامات کردن این است و این را آنوقت بسط داده اند و کش داده اند رسانده اند بارزاق عمومی که دنباله اش را هم توجه فرموده اید در متن تصویب نامه دولت تحریک به ضدیت دولت عبارت است از انتشارات معمول و ناسزاگویی بمقام سلطنت و هیئت مقننه و هیئت قضائیه کشور و همچنین تنقید و تکذیب از مقامات خارجی است که با دولت شاهنشاهی ایران داخل در عقد اتحاد هستند. خوب واقعاً حالا آمدیم بشما حق هم دادیم که شما توضیح بدهید وجدان شما آیا راحت بود آن شب که این تصویبنامه را امضاء کردیم و بمنزلتان تشریف بردید که

در ۲۷ سرطان ۱۳۲۹ که قانون گذشت در آنموقع امروز را پیش بینی کرده بودند و خبر داده بودند از سی سال بعد که ما عقد اتحاد خواهیم بست و روزنامه ها برخلاف عقد اتحاد چیزی خواهند نوشت که شما امروز آن را اینطور تفسیر میکنید. آیا اینطور است؟ مضافاً به اینکه این قسمتها بعضیهایش که بنظر يك قدریش نسبتاً موجه میآید در توی سایر قوانین مصرحاً هست چه ازومی دارد شما آقا دست بزنید به يك مسائلی که هم خودتان را مورد اتهام قرار بدهید و هم اسباب نگرانی و اضطراب عمومی از لحاظ قانون و حفظ اصول مشروطیت فراهم کنید؟ در صورتیکه ما قوانین بقدر کفایت داریم و شاید از حیث قانون تقریباً ما بی نیازیم. مع هذا اگر چنانچه احتیاج پیدا کردید به تفسیر قانون یا تصویب قوانین جدید خوب مجلس شورای ملی هست و همیشه حاضر است. ما که مهیا هستیم چرا بمجلس شورای ملی نمیآورید؟ این جا چون يك مقدار زیادی مطالب متوجه روزنامه ها است بنده این را باید عرض کنم که من نمیدانم آقا چه شده است که این همه وحشت است از چهارتا روزنامه (وزیر خوار بار - وحشت نیست) خوب آقا اگر وحشت نیست از دو حال خارج نیست یا آنچه که آنها می نویسند صحیح است خوب اگر در ما تأییر هم نمیکند بگذارید آنها مطالب خودشان را بنویسند و اگر میفرمائید برخلاف مقررات و برخلاف مقتضیات مینویسند خوب قانون هست آقا دوماه اخیراً از مجلس گذشت و البته بنده با آن دوماه واقعاً موافق نبودم و اینجا اظهار عدم رضایت هم کردم مع هذا چون خودم منتسب بمطبوعات هستم زیاد اظهار حرارت در این باب نکردم چون خودم يك مقداری سهم داشتم. همان دو ماده که بنظر شما خیلی خوب بود و برعکس بنظر ما چندان خوب نبود واقعاً شما اجرا کردید؟ آیا اجازه هائی که داده شده مطابق قانون همه تشخیص داده شوند که سزاوار روزنامه نویسی بوده اند؟ یا آنها را که نداده اید و بیست تا را هم توقیف کرده اید آیا آنها همه مستوجب از بین بردن و توقیف بوده اند؟ بنده این را يك وقتی در جلسه خصوصی هم

گفتم که واقعاً تمام فجایع دوره گذشته و خطاهائی که در گذشته شده است اگر صد در صد نگوئیم از اینجا بود که روزنامه و نوشتن و گفتن را متروک کرده بودند لافل میتوانیم بگوئیم که صدی هفتاد یا صدی هشتاد آن همه بدبختی ها همه مولود آن سکوت مدهش و مر کباری بود که مدت ۱۵ سال در این کشور حکمفرما بود. اگر شاه سابق اجازه داده بود و اگر میگذاشتند که روزنامه ها بنویسند و انتقاد کنند و معایب گفته شود خودش شاید از هر کس زودتر حاضر بود که اصلاح کند ولی خودش بی اطلاع بود. حالا شما چرا وحشت دارید از چهارتا روزنامه که از مطالب روزانه و امور داخلی صحبت میکنند و از این حرفها مینویسند. اینها که در مطالب خارجی و سیاست اروپا یا اوضاع عمومی دنیا که وارد نشده اند. چهارتا روزنامه حق ندارد که در قضایای داخلی کشور خودش راجع بارزاق عمومی چیز بنویسد؟ و اگر نوشت شما میگوئید مثلاً فلان سفارتخانه بدش میآید؟ اینطور نیست. اما قسمت دیگر اشکال و استیضاح بنده مربوط بود به نقض قانون محدودیت آقایان نمایندگان از تصدی مقامات دولتی. این را همان وقت که آقای نخست وزیر آقای بیات را به سمت وزارت دارائی در اینجا معرفی کردند بنده یکی دوماه از قانون را که مباین و مخالف بود با يك همچو عملی خواندم حالا هم در استیضاح قید کرده ام. این قانون در ۲۲ تیر ماه ۱۳۰۶ تصویب شده و از مجلس شورای ملی گذشته است ماده ۲ مینویسد تا انقضاء هر دوره تقنینیه نمایندگان مجلس شورای ملی نمیتوانند هیچیک از خدمات دولتی را موظفاً قبول نمایند مگر اینکه سه ماه قبل از قبول خدمت از نمایندگی استعفا نمود باشند. اصل ۳۲ قانون اساسی همشهر بر همین معنی است و این قانون در واقع دنباله همان اصل است در آنجا تصریح شده است که وکیل مجلس نمیتواند وارد خدمات دولتی بشود. و این قانون هم در واقع آن مقصود را تکمیل و تأیید میکند بنده البته بهیچوجه وارد این بحث نمی شوم که اصلاً يك همچو قانونی که نماینده مجلس شورای ملی

را محروم کند از وارد شدن در خدمات دولتی خوب است یا نیست من با این قسمت کاری ندارم و از بحث ما بکلی خارج است بنده اشکال این است که يك همچو قانونی هست و در تیرماه ۱۳۰۶ این قانون تصویب شده است این قانون بقوت خودش هم باقی است و شما که دولت هستید برخلاف این قانون دو مرتبه صریحاً رفتار کرده اید و این قانون را شکستید نقض کرده اید در صورتی که اگر يك ماه قبل دو ماه قبل توجه میفرمودید ملاحظه میکردید که مجلس شورای ملی يك بار دیگر هم این قانون را عملاً تأیید کرد و آن در موقعی بود که کابینه گذشته دولت سابقاً طرحی آورد مبنی بر الغاء این ماده و مجلس شورای ملی موافقت نکرد همه آقایان شاهد هستند و من وجدان پاک همه آقایان را گواه می گیرم که در جلسه خصوصی همه آقایان مخالفت کردند و گفتند که مقتضی نیست و صلاح نیست چرا بنید مجلس را متهم بکنید که مجلسی ها و نمایندگان مجلس اسباب ضعف کابینه هارا فراهم میکنند برای اینکه خودشان بروند وزیر بشوند و فرمودند که این مقتضی نیست و این بر مصلحت مملکت نیست و قانونی است گذشته است مصلحت این است که این قانون بقوت خودش باقی بماند این را شما دو ماه پیش در جلسات خصوصی مطرح کردید حتی شاید اینجهم فرمودید (تهرانچی - راست میگوئید گفتیم) خوب حالا شما که دولت هستید تحت تأثیر بنده و غیر واقع شده اید و مجبور شده اید که این کار را بکنید یا وضعیت اینطور بوده است و واقعاً هم مجبور شدید که يك همچو کاری بکنید مگر راه قانون آوردن به مجلس و هم لایحه قانونی که آمده است به مجلس آن را تأیید کردن و از مجلس گذراندن و مجلس را موافق کردن مشکوک است؟ این چه خصلت و چه عادت است که متأسفانه بر این مملکت مستولی شده است که ما همیشه میخواهیم از راه دیگر نان را به دهان بگذاریم چرا راه راست و راه قانونی را ول میکنید و منحرف میشوید و همیشه کج و کوله میروید این که شجاعت نشد که من حاکم من

حکومت بر خلاف قانون هم رفتار میکنم این که آقا شهادت نیست و اما يك تفسیر عجیب و غریب و توضیح عجیب و غریب که بگویم خورد راجع به کلمه موظفاً است که در این ماده است اولاً کسی گفته است که وظیفه یعنی حقوق؟ شما آقای نخست وزیر آخر ماه وظیفه می گیرید یا حقوق؟ این که مصطلح نیست (وزیر خوار بار - قانون وظایف) قانون وظایف هم همچو چیزی نگفته است که وظیفه یعنی حقوق (وزیر خوار بار - به؟) نه به دارد نه مه (خنده نمایندگان) کسی گفته است که حقوق آخر ماه وظیفه است و وظیفه ات چند است؟ بعلاوه من وجداناً از شما سؤال می کنم آن وقتی که قانون می گذشت روح قانون گذار اینقدر پابن بود و نظرها اینقدر پابن بود که میخواستند و کیل مجلس سه ماه از حقوق یعنی تفاوت حقوق وزارت محروم باشد؟ مثلاً و کیل میگرفت سید تومان در آن وقت و وزیر می گرفت هفتصد تومان تفاوت در حدود چهار صد تومان آیا نظر این بود که سه تا چهار صد تومان هزار و دویست تومان يك نماینده مجلس را هزار و دویست تومان نگذارند بگیرد؟ روح و مقصود و منظور قانون گذار این بوده است؟ (وزیر خوار بار - تفسیر باید کرد) بعلاوه شما میگوئید که تفسیر باید کرد این وظیفه مجلس است که تفسیر کند وظیفه شما نیست شما چرا میکنید؟ شما باید بیاورید بمجلس شورای ملی مجلس رأی بدهد توضیح کند توجیه کند تفسیر کند که مراد از کلمه موظفاً یعنی حقوق یا خیر وظیفه بمنای خودش بمعنای اعم و بمعنای قانونی خودش است مضافاً باینکه من ازدو تا آقایان وزیران همکاران محترم سابقاً در مجلس شورای ملی همینطور از سایر آقایان وزراء سؤال میکنم که شما واقعاً سه ماه حقوق نمیگیرید هیچ چیز نمی گیرید؟ (خنده) این درست است؟ اسمش را حقوق نمی گذارید مزایا میگذارید اینها فرمولهای اداری است که بهمدیگر پول میدهند آقا بنده را که نمیشود برد پانصد تومان پول داد قانون جلوشان را گرفته این را میبرد و اسمش را میگذارند مزایا خوب

آقا این مشروع است؟ قانونی است؟ آیا شما میتوانید داد؟ کنید که سه ماه پول نگرفته آید و نخواهید گرفت؟
وزیر بهداری (آقای اردلان) - چه اشکالی دارد **طباطبائی** - اشکال همین را دارد که بر خلاف قانون است البته اینها مخالف قانون و مشروطیت است وقتی که می گوئید اشکالی ندارد خوب هیچ چیز اشکالی ندارد بالاتر از سیاهی چه رنگی است فقط با گذارده میشود روی قوانین دیگر طوری نمیشود بنده صحبت از اصول میکنم خدا شاهد است بنده من باب مخالفت این عرایض را نمیکنم و بنده تسلیم رأی مجلس هستم آقایان بفرمایند ورقه را پس میگیرم و پاره میکنم رأی می خواهید بدهید یا ندهید مثبت یا منفی یا سکوت بنده حرفی ندارم و برای بنده فرقی نمی کند ولی من در این باب بحث اصولی می کنم و خواستم بشما بگویم که شما ضعیف ترین حکومتها هستید اصول مشروطیت را اینجوری نمیشود زیر پا گذاشت قوت این نیست که یکی چماق دستش باشد آدم قوی آن است که متکی بقانون باشد آدم ضعیف آن است که چماق دارد (نوبخت - صحیح است) فرق ضعف و قدرت این است بلی بنده اتفاقاً امروز کسالت دارم و سرم درد میکند (خنده نمایندگان) واقعاً امروز کسالم و درست از عهده بیان مطلب بر نیامده ام ولی میدانم که آقا يك جوابهائی یاد داشت فرموده اند خودتان قلباً با من موافقید و خودتان میدانید که جواب هاتان وارد نیست (خنده نمایندگان).

رئیس - عده هم از آقایان اظهار مخالفت کرده بودند با استیضاح عده زیادی نوشته اند این جا ولی چون آقای نخست وزیر جواب خواهند داد آقایان هم البته موافقت خواهند فرمود.

نخست وزیر (آقای سهیلی) - عرض کنم بیاناتی که آقای نماینده محترم در آغاز سخن خود فرمودند نسبت باظهار لطفشان یا بی لطفی خوب اینها که جوابی ندارد اینها مربوط بمناسبات اشخاص است و یقیناً هم دارم که خواسته اند در این مورد بخوبی خودشان اقداماتی که دولت کرده است

آنها را در تحت توجه خودشان قرار داده باشند و در این جا بصورت استیضاح اعتراضاتی کرده باشند در ضمن هم اشاره ببعضی نکات فرمودند از قبیل اینکه تصویب نامه چیست و اینها اینها را هم بنده جواب نمیدهم تصویب نامه همان چیزی است که در غالب قوانین مینویسند آئین نامه فلان بموجب تصویب هیئت وزراء است تصویب نامه از این نوع است البته سوابق زیادی داشته است و دارد و باید هم داشته باشد (صحیح است) در ضمن اینکه قبلاً وارد شویم به نکات استیضاح و مواردی که فرمودند چون اشاره کردند که دولت از روزنامه ها ترس و وحشتی داشته است و تصور کرده اند که ما از روی ترس و وحشت يك همچو تصویب نامه را صادر کردیم و بدست فرماندار نظامی دادیم بنده از این موقع استفاده میکنم و يك قسمت از بیانیه که دولت در موقع خودش چندی قبل داد یکبار دیگر این جا میخوانم این بیانیه نظر دولت را اصولاً نسبت بسیاست مملکت و مطبوعات از لحاظ مصالح امروزی کشور کاملاً روشن میکنند و آن این بود: دولت در نظر نداشته و ندارد بمطبوعات که از دولت مشروطه برای بدایت افکار لازم هستند تصدیقانی وارد سازد و از آزادی قلم که بنفع کشور است جلو گیری کند تنها توقعش این است که آقایان ارباب جرأید متوجه مشکلات و شاید سیاسی دولت بوده از نوشتن مقالاتی که موجب تشنگ افکار و ایجاد اختلاف در میان افراد کشور که امروز محتاج بوحدت کلمه است اجتناب نمایند و همچنین انتشاراتی که روابط دولت ایران را با سایر دول مکدر میسازد و هیچگونه نفع و فایده سیاسی بر آن مترتب نیست مخالف حزم و دور اندیشی بدانند زیرا دولت ایران نمیتواند هیچوقت مشکلات سیاسی خود را بدون حسن تفاهم کامل با دول همسایه و با حسن نیت مأمورین سیاسی آن دول رفع نماید و همچنین حوائج مادی و اشکالات اقتصادی کشور ایران در نتیجه اوضاع جنگ و موقعیت جغرافیائی بدون دستیاری و کمک جدی ایشان امکان پذیر نیست بنابراین از انتشار مقالات تند که ناشی از غلبان احساسات است و جز ایجاد خصومت و تولید نفاق نتیجه ندارد خاصه انتشارات

سکوت برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد .
نخست وزیر - بنده همانطور که عرض کرده تقاضای
 رأی اعتماد میکنم با ورقه .

طباطبائی - بنده مخالفم با این پیشنهاد .
رئیس - آقایانی که رأی اعتماد بدولت میدهند ورقه
 سفید خواهند داد .

(اخذ و شماره آراء بعمل آمده ۹۴ ورقه سفید
 و ۲ ورقه متمنع شماره شد)
رئیس - عده حاضر در موقع رأی ۱۰۲ با ۹۴ رأی
 اعتماد بدولت تصویب شد .

نخست وزیر - بنده خواستم از حسن ظن آقایان
 نمایندگان مجلس شورای ملی از طرف خودم و رفقای خود
 صمیمانه تشکر کنم و ضمناً به آقای طباطبائی هم عرض کنم
 ملاحظه فرمودید دولت مقصد است .

۳ - موقع و دستور جلسه بعد ختم جلسه |
جمععی از نمایندگان - ختم جلسه
رئیس - اگر آقایان تصویب میفرمائید جلسه را ختم کنیم
جلسه آینده روز پنجشنبه ۲۲ اردیبهشت چهار ساعت
پیش از ظهر

| مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد |
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری -

درباره استیضاح از دولت رأی ساکت گرفته شود .
 نراقی - تهرانچی و چند نفر دیگر ...
طوسی - پنج شش پیشنهاد دیگر هم هست در همین
 زمینه که تقاضای رأی ساکت از مجلس کرده اند .
رئیس - آقای نراقی .

طباطبائی - بنده مطابق نظامنامه حق دارم باید جواب
 بدهم من مقدم هستم بر آقای نراقی .

نراقی - مطابق ماده چهار و شش و چهار و هفت و
 چهار و هشت از نظامنامه داخلی قید میکند و قتی که
 استیضاح در مجلس انجام شد مجلس بسد نوع میتواند اظهار
 عقیده بکند یکی رأی ساکت است رأی ساکت معنی این
 است که مجلس شورای ملی پس از استماع توضیحات وزیر یا
 هیئت وزراء مباحثات مطلب مطرح شده را ختم میکند بدون
 اظهار عقیده . یکی هم رأی مثبت است یعنی دلایل دولت در
 این مورد موجه است یکی هم رأی منفی که یعنی دلایل
 دولت در این مورد موجه نیست بنده و چند نفر از رفقا تقاضای
 کردیم در مورد این استیضاح رأی ساکت گرفته شود که در
 حکم استرداد استیضاح است بعد دولت میتواند تقاضای رأی
 اعتماد بکند .

طباطبائی - مطابق نظامنامه بنده باید جواب بدهم آقا
رئیس - نخیر نمیتوانید جواب بدهید . موافقین با رأی

اسامی رأی دهندگان - آقایان : مجدضیائی - مؤید نابتی - فریدونی - دکتر غنی - معینی - اوحدی - دکتر لقمان - فیاض - صدر -
 احمد صفاری - هدایت پالیزی - شیرازی - نقابت - فرخ - مصدق جهانشاهی - عیسی مشار - افخمی - اورنگ - منشور - فرمانفرمائیان - مکرّم افشار -
 ملایری - خسرو شاهی - دکتر ضیاء - شاهرودی - امیر تیمور - فروهر - روحی - یارسان - ریگی - دکتر نفیسی - طوسی - هاشمی - رفیعی -
 فرشی - ساسکینیان - حمزه تاش - منصف - لبقوانی - ذوالقدر - امیر ابراهیمی - معدل - ملک مدنی - صفوی - دهستانی - لاریجانی - نواب زردی -
 سید یعقوب - رحمت سمعی - خلیل حریری - علی سلطانی - مؤید احمدی - معتصم سنگ - شاهنک - امامی - اصفهانیان - اردبیلی - بهمن
 اسفندیاری - تهرانچی - دکتر سنک - کازرونیان - ناصری - مستشار - گرگانی - دکتر ملک زاده - مرآت اسفندیاری - اقبال - معتضدی -
 چاپچی - پناهی - جعفر اصفهانی - عطاء الله پالیزی - دکتر تاج بخش - رفیعی - فتوحی - رستم گبو - نراقی - دکتر ادهم - اسکندر مقدم -
 دادور - ثقة الاسلامی - هراز - دولتشاهی - یار احمدی - سمعی - عزیززی - رضوی - دکتر طاهری - ارکانی - نیکپور - سزاوار -